

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Gustav Håkansson*
 Härad: *Albo* Adress: *Torstenmåla, Ryde*
 Socken: *Härlanda* Berättat av: *Diverse personer*
 Uppteckningsår: *1932* Född år i *se inne i papp!*

Uppteckningen rör *"Häcka"* sid. *1-10*

ACC. NR. 5715

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustav Håkansson.

Härad: Allbo. Adress: Torstensmåla, Byd.

Socken: Härlunda. Berättat av Anton Johansson.

Uppteckningsår: 1932. Född år 1881 i Trollaboda.

Uppteckningen rör "Kloka."

Jag hörde "Bådda-Svennen" tala om en gång för många år sen, hur det gick till, då han skulle lära sig trolla. Det var på den tiden som den "Långe Finnen" gick här i bygden, och han hade lovat att Sven skulle få vara med en natt vid Härlunda kyrka där han stämt möte med ett par andra personer. Då Sven kom dit, den bestämda natten, så träffade han där både Finnen, och "Finn-Ingegärdena", och "Bonudda-Johan". Då gick Finnen upp på stentrappan vid kyrkdörren, och lade en bibel på stenhällen där och talade om för dem, att var och en av dem skulle efter varandra trampa på bibeln och säga: "Här har jag fått min kristendom och här lägger jag den"! Sedan skulle de gå tre gånger avigt runt kring kyrkan, och blåsa i nyckelhålet, och då skulle Hin själv komma fram, och skriva in deras namn i en bok med blod ifrån deras vänstra ringfinger, sedan skulle de få vars en svartkonstbok, och bli kunniga i trölldom. Då Sven fick höra hur det skulle gå till, blev han så rädd att han sprang därifrån så fort han kunde, och stannade inte förrän han

Skriv endast på denna sida!

10 sid.

kom mitt för kyrkoväktare Källbergs, men där stod han då de andra kommo. Då frågade Finnen varför Sven sprang sin väg, och sa att han hade inte behövt att bli så rädd, för det var inte så farligt som han trodde. Men sedan blevo både Ingegärd och Johan mycket anlitade av folk, hon till att stämma blod, isynnerhet på kvinnor, och han till att dämpa vådeld, så nog hade de fått veta mer än folk i allmänhet, men Sven kom aldrig men i tillfälle att få lära sig något sådant.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

5715

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 5715

LUNDS³ UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustav Håkansson.

Härad: Allbo. Adress: Torstensmåla Ryd.

Socken: Härlunda. Berättat av Lars J. Svensson.

Uppteckningsår: 1932. Född år 1864 i Ulriksmåla.

Uppteckningen rör "Kloka".

Då "Palma-Håkan" bodde i en stuga i Lappareboda /Hussjönäs/söder om Huvudsjön i Härlunda, så skulle bönderna i Lappareboda draga nät en dag i sjön. De brydde sig inte om att be Håkan vara med, men han hade fått reda på saken, och han gick och lade sig i gräset invid sjökanten och såg på medan de drogo noten tre gånger genom sjön utan att få en enda fisk i den. Då trodde de att det var han som trollat bort turen för dem, därför att han inte fått vara med. Det var en man i Härlunda, som frågade Håkan om han kunde resa upp "dödingar". Då lät Håkan honom följa med sig en natt till Härlunda kyrkogård. Där befallde han mannen att hålla säkert i Håkans tröja, och att inte släppa taget, vad han än finge se, och sen tog Håkan upp sin svartkonstbok och läste en besvärjelse, så att på en kort stund blev där så fullt med dödingar omkring dem att de trängde sig emellan Håkan och mannen, så att han släppte taget i tröjan men då fick Håkan ett slag på ena käften så kraftigt, att han blev vindmunt så länge han levde. En natt då Håkan var i sällskap med en

Skriv endast på denna sida!

annan man, mitt för Härlunda kyrka, så frågade Håkan om den andre hade lust att se hurdana Härlundaborna sågo ut förr i världen. Det ville han, och då läste Håkan något för sig själv, och då kom där många gamla gubbar med höga hattar och knäbyxor och lågskor, som han kände igen ändå att han visste att de varit döda i många år. De gingo genom kyrkogårdsgrinden ner emot sockenstugan, men då var han nöjd och bad Håkan att få slippa att se mera.

5715

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 5715

5
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustav Håkansson.

Härad: Allbo. Adress: Torstensmåla Ryd.

Socken: Härlunda. Berättat av Alfred Jönsson.

Uppteckningsår: 1932. Född år 1879. i Krampmåla.

Uppteckningen rör "Kloka."

Jag har hört talas om, att när den "Långe Finnen" gick här i bygden, och åtog sig allt möjligt, både att "förtrolla" folk och få, och att bota dem som blivit "förtrollade", så kom han en dag till ett hem som tillhör Åbogen, som ligger vid Härlundagränsen. Där gick han in och bad om mat, men fick ingen. När han kom ut fick han se, att ett par man höllo på att gräva en brunn ett litet stycke ifrån stugan. Då gick han bort till dem och sade "Ni behöver inte hålla på att gräva längre i det hålet, för där skall i alla fall ändå inte bli något vatten". Sen gick han, men de höllo på i alla fall och gjorde brunnen färdig, men den var för det mesta tom. När jag ägde gården för femton år sedan, så lät jag gräva och spränga litet mera i brunnen, och när man talade om vad Finnen sagt så sa jag bara "att nu är Finnen död, så nu kan han väl inte hålla vatten därifrån längre", och då blev där också fullt med vatten i brunnen, och sedan har han aldrig varit tom.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 5715

6

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: Gustav Håkansson.
Härad: Allbo Adress: Torstensmåla Ryd.
Socken: Härlunda Berättat av Alfred Jönsson.
Uppteckningsår: 1932. Född år 1879 i Krampanåla.

Uppteckningen rör "Kloka".

En gång då K.J. Ben i T-a och nämndeman "Håkan i Knaxhult" sutto och söpo sent en kväll hos "Kalle på Krontorpet", så blev nämndemannen och K.J. osams, och då gick K.J. ut och stod och lurade bakom ladugårdsknuten, för att slå nämndemannen då han skulle gå hem. Men Kalle som var god vän med nämndemannen och nära släkt med K.J. begrep saken, och då han inte själv ville gå ut, så manade han fram så många "smågubbar" omkring K.J. att han inte kunde komma fram, och de voro så pass närgångna, att de tippade omkull honom i en vattenpöl så fort han steg upp, så han måste ropa på Kalle för att få hjälp. Då Kalle ställt om så att "smågubbarna" försvunnit var K.J. nöjd med att få gå in till Kalle och låta nämndemannen vara i fred.

Då Kalle och några bönder körde granit till Ålshult uppde s.k. Tyskabackarna, så hade bönderna spänt fyra hästar för en vagn med ett block så stort att hästarna inte orkade dra det uppför den ena av de branta backarna. Då kom Kalle körande med en häst som bara var medelstor.

Skriv endast på denna sida!

2/När han såg hur det var sade han: "Då va sk-t att ni inte kan köra upp den stenen med fyra hästar, ja ska köra upp den med en"! Sen spände han ifrån deras hästar, och spände sin häst före i stället, och sen strök han deras hästar på näsorna, och sen likaså med sin häst. Och då fick han sådan kraft att han drog upp lasset ensam, men då voro de som sågo det säkra på att Kalle "kunde mer än rättfram".

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

5715

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 5715

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustav Håkansson.

Härad: Allbo. Adress: Torstensmåla Ryd.

Socken: Härlunda. Berättat av Gustav Pettersson,

Uppteckningsår: 1932. Född år 1895 i Krampmåla.

Uppteckningen rör "Kloka".

8
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Då jag en gång satt och söp tillsammans med "Kalle på Krontorpet" så frågade jag honom om han verkligen kunde mana fram andeväsen. Då såg han mig skarpt in i ögonen, och **räckte** fram sin **högra** hand och sade: "Well du ta me i näven så ska du få se". Men det tordes jag inte när det gällde, och jag fick därför ingenting se.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 5715

9
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland. Upptecknat av: Gustav Håkansson.

Härad: Allbo. Adress: Torstensmåla Ryd.

Socken: Härlunda. Berättat av Martina Nilsson,

Uppteckningsår: 1932. Född år 1891 i Krampmåla.

Uppteckningen rör "Kloka".

Jag har hört talas om att då "Kalle på Krontorpet" var på auktion efter en soldat Id i Långhult, så köpte han en hel del av den dödes gångkläder därför att Kalle såg att kläderna rörde sig själva och förstod att Id hade burit "dödingben" insydda i kläderna för att skydda sig för trolldom, men icke ställt dem tillbaka innan han dog. Då Kalle köpt kläderna mumlade han något för sig själv, och sedan låg kläderna stilla där han lade dem.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. 5715

10
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland..... Upptecknat av: Gustav Håkansson,

Härad: Allbo,..... Adress: Torstensmåla, Ryd.

Socken: Härlunda..... Berättat av Herman Johansson,

Uppteckningsår: 1932..... Född år 1885 i Göddegölshult.

Uppteckningen rör "Kloka"

Min morfar talade om att det var torpare i Härlunda som stulit något från en bonde. Då lät bonden Harald i Långsjömåla pina tjuven till att bära hem vad han stulit, men det ville inte tjuven göra. Han pinades därför tills han dog, och morfar som var hos honom den natten han dog sade att han aldrig sett någon plågas såsom han. Harald sa efteråt: "Det tog för hårt, jag hade ämnat gå dit den natten han dog, och lade mig med kläderna på, men somnade och vaknade inte i tid".

Skriv endast på denna sida!